
УДК 336.2

JEL Classification: H 39, H 61, P 43

DOI: 10.31767/nasoa.3-4-2024.12

М. О. СЛАТВІНСЬКА,

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри фінансів,

Одеський національний економічний університет

e-mail: slatmou@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7356-1189>

М. І. МІРОШНІЧЕНКО,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

кафедри фінансів

Одеський національний економічний університет

e-mail: mirom7@ukr.net

Митні платежі як фіскальні інструменти держави

У статті розглянуто роль та фіскальне значення митних платежів у забезпеченні бюджетної стабільності держави в умовах воєнного стану. Обґрунтовано, що митні платежі виступають не лише інструментом формування доходів бюджету, а й важливим регулятором зовнішньоекономічних процесів, захисту національного виробника та забезпечення економічної безпеки. Запропоновано підходи до наукового осмислення митних платежів як фіскального інструменту держави на основі концепції фіскальних імперативів, які визначають стратегічні орієнтири митної політики, механізми адміністрування та принципи забезпечення прозорості й ефективності справляння. Окрему увагу приділено питанню динаміки митних надходжень до державного бюджету у 2020–2024 рр., що дало змогу виявити тенденцію до зниження їх частки у загальних доходах бюджету під впливом пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення. Проаналізовано ключові проблемні аспекти функціонування митної системи в кризових умовах. Визначено основні напрями підвищення ефективності митних платежів як фіскального інструменту держави: удосконалення нормативно-правового регулювання, цифровізація митних процедур, гармонізація з європейськими стандартами, підвищення кваліфікації кадрів. Окрему увагу приділено фіскальним імперативам митних платежів держави в умовах воєнного стану до яких віднесено імператив забезпечення фіскальної стабільності; фіскальної адаптивності; прозорості та цифрової відкритості; економічної безпеки; структурної модернізації. Зроблено висновок про те, що митне регулювання та митна система зокрема, потребують удосконалення, шляхом цифровізації митних процедур,

---

© М. О. Слатвінська, М. І. Мірошніченко

посилення аналітичної спроможності податкових і митних органів, а також впровадження європейських стандартів прозорості та відповідальності у сфері публічних фінансів.

Ключові слова: митні платежі, митні імперативи, митна система, фіскальна політика, митна безпека, фіскальна безпека, митна політика, фіскальні інструменти, бюджет, доходи бюджету.

M. SLATVINSKA,
DSc in Economics, Professor,
Head of the Department of Finance,
Odesa National Economic University
e-mail: slatmou@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7356-1189>

M. MIROSHNICHENKO,
PhD candidate in the Department of Finance,
Odesa National Economic University
e-mail: mirom7@ukr.net

Customs Payments as Fiscal Instruments of the State

The article examines the role and fiscal significance of customs payments in ensuring the state's budgetary stability under martial law. It is substantiated that customs payments are not only a tool for generating budget revenues, but also an important regulator of foreign economic processes, protecting the national producer, and ensuring economic security. Approaches to the scientific understanding of customs payments as a fiscal instrument of the state are proposed based on the concept of fiscal imperatives, which determine the strategic guidelines of customs policy, administration mechanisms, and principles for ensuring transparency and efficiency of collection. Special attention is paid to the issue of the dynamics of customs revenues to the state budget in 2020–2024. Key problematic aspects of the functioning of the customs system in crisis conditions are analyzed. The main directions for increasing the efficiency of customs payments as a fiscal instrument of the state are identified. The fiscal imperatives of customs payments of the state under martial law are revealed: the imperative of ensuring fiscal stability; fiscal adaptability; transparency and digital openness; economic security; structural modernization. It is concluded that customs regulation and the customs system in particular need to be improved by digitalizing customs procedures, strengthening the analytical capacity of tax and customs authorities, as well as implementing European standards of transparency and accountability in the field of public finances.

Keywords: customs payments, customs imperatives, customs system, fiscal policy, customs security, fiscal security, customs policy, fiscal instruments, budget, budget revenues.

Постановка проблеми. В умовах посилення глобалізаційних процесів, розширення зовнішньоекономічних зв'язків та трансформації фіскального простору митні платежі набувають особливого значення як інструменти забезпечення бюджетної стабільності та інтеграції національної економіки у світову господарську систему. Вони виступають не лише джерелом наповнення державного бюджету, а й важливим регулятором зовнішньоторговельних потоків, захисту національного виробника та збалансування платіжного балансу.

В умовах воєнного стану їхня роль посилюється з огляду на те, що функціонал митної системи стає одним із ключових базисів фінансової безпеки. Ефективність застосування митних платежів набуває особливої ваги, оскільки вони не лише підтримують фінансову стабільність, а й гарантують відповідність зовнішньоекономічної діяльності стратегічним інтересам держави.

Дослідження механізмів фіскального впливу через митні інструменти дозволяє визначити шляхи вдосконалення державної політики у сфері митного регулювання, що забезпечує баланс між економічними інтересами суб'єктів господарювання та стратегічними завданнями держави, сприяючи розвитку національної економіки. Проблема полягає у визначенні оптимального фіскального потенціалу митних платежів за збереження стимулюючої ролі зовнішньоекономічної діяльності, що потребує. Проблематика митних платежів як фіскальних інструментів держави є актуальним питанням, що потребує наукового переосмислення підходів до їх стягнення, планування та комплексного підходу щодо виявлення недоліків. Це сприятиме формуванню фінансової основи для функціонування держави та її післявоєнної відбудови.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження наукової літератури в межах окресленої проблематики свідчить про те, що низка науковців акцентували свою увагу на питаннях митних платежів, митної безпеки, митної політики та її інструментарію, митного контролю тощо. Зокрема, у дослідженнях А. Крисоватого [1] наголошено на формах прояву порушень митних правил окреслено основні напрями забезпечення митної безпеки у сфері порушень митних правил. Серед актуальних досліджень варто відмітити доробок Сластьоненко О. О. [2], що розглядає митні надходження як важливий елемент системи публічних фінансів. У праці Соколовської О. В. [3] акцентовано увагу на теоретичних питаннях організації митного пост-аудиту. Іванов Ю. О. Є. Найдено [4] аналізують митну політику крізь призму бюджетного потенціалу держави, ролі у формуванні фіскальної безпеки та виокремлюють її принципи. І. Мохнар [5] досліджує підвищення якості митного адміністрування як напряму покращення фінансової безпеки держави. Т. М. Бороденко, М. А. Гапонюк [6] приділили увагу проблемним аспектам адміністрування митних платежів. У зарубіжній літературі Luc De Wulf та José B. Sokol [7] митні платежі досліджують як інструмент державного регулювання торговельних дисбалансів і джерело доходів, яке здатне впливати на структурні зміни економіки.

У сучасних умовах воєнного стану потребують поглибленого аналізу проблемні аспекти функціонування митних платежів як інструментів державного регулювання. Недостатньо розробленими залишаються і підходи до визначення фіскальних імперативів митних платежів, що вимагає наукового обґрунтування у контексті економічної безпеки держави.

Метою статті є дослідження митних платежів як фіскальних інструментів держави, обґрунтування фіскальних імперативів митних платежів та систематизація виявлення проблем в митній сфері й розробка пропозицій щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Митні платежі як фіскальний інструмент держави відіграють ключову роль у системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності, забезпечуючи реалізацію економічної політики, спрямованої на зміцнення фінансової стабільності, стимулювання розвитку національного виробництва та інтеграцію України у світову господарську систему. Через механізм справляння митних платежів держава не лише контролює рух товарів через митний кордон, а й формує значну частину доходів бюджету, впливаючи на обсяги експорту та імпорту, рівень конкурентоспроможності вітчизняної продукції та стан внутрішнього ринку.

В умовах глобалізації економічних процесів і повномасштабного вторгнення роль митних платежів як фіскального регулятора зростає, оскільки саме вони стають одним із найстабільніших джерел наповнення державного бюджету та інструментом реалізації стратегічних інтересів держави у сфері зовнішньоекономічних відносин. Ефективне функціонування системи митних платежів сприяє досягненню балансу між фіскальною доцільністю та економічною ефективністю, забезпечуючи одночасно захист внутрішнього ринку, створення сприятливих умов для розвитку бізнесу й підтримку макроекономічної стійкості.

Митно-тарифне регулювання як складова фіскальної політики належить до непрямих методів державного впливу на економіку. Його особливість полягає в тому, що держава впливає на поведінку суб'єктів господарювання не шляхом прямого адміністративного примусу, а через систему економічних стимулів і обмежень, втілених у митних тарифах, податкових пільгах, акцизах і спеціальних режимах. Завдяки цим інструментам держава створює умови, за яких економічно вигідною стає діяльність, що відповідає державним інтересам, тоді як дії, що суперечать цим інтересам, зокрема, ухилення від сплати податків і митних платежів чи недобросовісна конкуренція, стають економічно не вигідними. Таким чином, митні платежі виконують не лише фіскальну, а й регуляторну функцію, спрямовану на забезпечення фінансової безпеки та економічної стабільності держави.

При розгляді митної політики колектив авторів на чолі з Івановим Ю. О. зазначають, що вона «не тільки сприяє поповненню бюджету, але й регулює процеси експорту й імпорту, захищаючи національних товаровиробників» [4]. В умовах повномасштабного вторгнення така двоїстість функціоналу митної політики та її інструментів - митних платежів, значно посилюється.

Проведений аналіз тенденцій надходжень митних платежів до бюджету в період з 2020 року до 2024 року свідчить про зміну в структурі доходів державного бюджету та зниження в ній частки митних платежів. Таблиця 1.

Таблиця 1

**Динаміка надходжень митних платежів та їх частка в доходах
Державного бюджету України у 2020–2024 рр.**

Показники/Роки	2020	2021	2022	2023	2024*
Доходи ДБ, млрд.грн	1076,0	1729,7	1466,5	2672,0	3122,6
Митні платежі, млрд.грн	362,0	497,2	318,1	445,0	591,6
Темпи росту митних платежів,%	-27,2	37,3	-36,0	39,9	32,9
Частка митних платежів в доходах ДБ,%	33,64	28,7	21,69	16,65	18,95

*Попередні дані

Джерело: розраховано автором за даними [8]

Варто зазначити, що за останні три роки частка митних платежів має тенденцію до зниження у порівнянні з періодом до широкомасштабного вторгнення. І це не дивлячись на те, що 2020 та 2021 роки були роками епідемії COVID-19, яка значно впливала на експортно-імпортні взаємовідносини України з іншими країнами, знижуючи фіскальні можливості митних платежів.

Довоєнний та воєнний періоди стали надзвичайно складними для здійснення ефективного фіскального регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Епідемія COVID-19, а згодом повномасштабне вторгнення російської федерації у 2022 р., завдали суттєвих ударів по фіскальній системі країни, зокрема, митній сфері. Зниження обсягів імпорту, знищення логістичної інфраструктури, скорочення ділової активності та втрати виробничих потужностей негативно вплинули на здатність держави формувати доходи бюджету за рахунок митних платежів.

Аналіз динаміки митних надходжень свідчить про виражену негативну тенденцію у 2020 та 2022 рр., що було зумовлено як зменшенням товарообігу, так і запровадженням масштабних податкових та митних пільг, які мали на меті знизити фіскальний тиск на бізнес у кризових умовах. У 2023 р. спостерігалось незначне зростання обсягів митних платежів, що є результатом переходу уряду до більш жорсткої фіскальної політики, спрямованої на підвищення прозорості митних процедур, боротьбу з контрабандою та оптимізацію податкових преференцій.

Особливістю фіскального регулювання в 2022 р. стала трансформація відносин між державою та бізнесом у бік партнерської моделі. В умовах війни уряд був змушений застосовувати інструменти фіскального стимулювання – зокрема, тимчасові звільнення від оподаткування окремих категорій товарів, спрощення митного оформлення, а також податкові канікули для малого та середнього бізнесу. Ці заходи дозволили частково стабілізувати економічну ситуацію, підтримати платоспроможність підприємств і зберегти робочі місця.

Попри позитивні зрушення, фіскальне регулювання в умовах війни стикається з низкою системних проблем: нестабільність нормативно-правової бази; високий рівень тінізації зовнішньоекономічних операцій; складнощі з митним адмініструванням в умовах релокації підприємств; зниження ефективності контролю через знищення або тимчасову окупацію частини митної інфраструктури; недосконалість механізмів моніторингу пільг і субсидій тощо.

Починаючи з 2020 року, економічна система країни функціонувала в умовах глобальної пандемії COVID-19, а з 2022 року – в реаліях повномасштабної війни, розв'язаної російською федерацією. Обидва ці чинники стали каталізаторами серйозних змін у фінансовій політиці держави, зокрема, у митній та податковій сферах, які є основними інструментами фіскального регулювання економіки держави.

Негативні наслідки від обмежень, запроваджених під час пандемії, включали зниження товарообігу, перебоїв в ланцюгах постачання, зменшення імпортних потоків, що безпосередньо вплинуло на обсяги митних надходжень до державного бюджету.

Ситуація значно ускладнилася в 2022 році після початку активної фази війни. Збройна агресія з боку РФ призвела до часткової втрати територій, знищення інфраструктури митних постів, зупинки діяльності великої кількості підприємств і порушення логістичних маршрутів. У відповідь уряд вдався до низки антикризових заходів, зокрема тимчасового звільнення від оподаткування імпортних товарів критичного призначення, спрощення митних процедур та запровадження податкових пільг для підтримки бізнесу. Ці дії були спрямовані на стабілізацію економічної ситуації, забезпечення митної та фінансової безпеки держави, а також збереження довіри до інституцій у складний період.

Попри тимчасове послаблення фіскального контролю, у 2023 році відбулося часткове відновлення обсягів надходжень митних платежів. Це стало можливим завдяки поступовому переходу до більш жорсткої фіскальної політики, посиленню контролю за митним оформленням, удосконаленню адміністрування та зменшенню корупційних ризиків. Уряд також активізував заходи цифровізації митниці та впровадження електронних сервісів, що позитивно вплинуло на прозорість процедур та зменшення витрат часу для суб'єктів ЗЕД.

Аналіз динаміки надходжень митних платежів за період 2020–2024 рр. до державного бюджету та їхньої частки в доходах державного бюджету дозволяє зробити висновки, що в цей період митне регулювання мало низку проблемних аспектів. Вони віддзеркалюють складнощі, з якими зіштовхнулася держава під час митного регулювання в умовах економічних і політичних змін.

Однією з ключових проблем у митній сфері стало зменшення обсягів зовнішньої торгівлі в умовах війни та пандемії COVID-19, що вплинуло на обсяги митних надходжень до державного бюджету, зменшуючи їх частку у загальних доходах. А також падіння міжнародної торгівлі, що призвело до зниження митних платежів і, як результат, до нарощення дефіциту бюджету.

Очевидною стає залежність бюджету від митних платежів у кризові періоди, а саме коли інші джерела доходів зменшуються. В цей час митні платежі набирають значущості як критично важливі для забезпечення фінансової стабільності. В умовах повномасштабного вторгнення надходження від митних платежів починають зростати у 2023 році, але при цьому країна стикається з іншими проблемами – необхідністю підтримки критичної інфраструктури, забезпечення гуманітарних потреб, що робить бюджетну політику більш вразливою.

Окрім зазначених проблемних аспектів є ще питання невизначеності у зовнішній торгівлі. Переміщення товарів через митниці в умовах війни супроводжується постійною невизначеністю щодо обсягів торгівлі, якості імпортованих товарів та логістичних труднощів. Це ускладнює прогнозування митних надходжень і як наслідок відсутні чіткі прогнози щодо товарних потоків, що зменшує ефективність митного регулювання і створює труднощі для планування бюджету.

Не мало важливими є інфраструктурні проблеми та зниження ефективності митних процедур. Це пов'язано з тим, що в наслідок воєнних дій значно пошкоджено митну інфраструктуру, зокрема пункти пропуску, митниці на сході та півдні країни. Погіршення інфраструктури вплинуло на ефективність митного регулювання, що призвело до затримок у митному оформленні товарів і негативно відобразилося на своєчасності надходжень митних платежів, ускладнило контроль за переміщенням товарів через кордон. Зріс рівень контрабанди та ухилення від сплати митних платежів. Збільшується частка товарів, які перетинають кордон нелегально або з порушеннями митних правил, що призводить до втрат державного бюджету і погіршення ефективності митного регулювання. Війна створює додаткові виклики для митників у боротьбі з такими правопорушеннями.

Досліджуючи це питання Крисоватий А. та Новосад І. [1] пропонують для усунення порушень щодо митних правил упроваджувати міжнародні стандарти й нормативи, а однію з рекомендацій щодо забезпечення зовнішньоторговельної безпеки держави вважають забезпечення умов «виконання вимог антидемпінгового кодексу».

На недостатності цифровізації української митниці наголошує Ніколайчук О. [9], стверджуючи, що ІТ-реформа Держмитслужби є базовою передумовою формування ефективної митниці та основою для «спрощення і прискорення митних процедур, розвитку торговельних відносин з об'єднаним ринком ЄС, наближення і подальшої економічної інтеграції України до Євросоюзу».

Мохнар І. [5] акцентує увагу на необхідності оснащення митних органів сучасними технічними засобами митного контролю; розширенні діючих та створенні нових баз даних; використанні елементів штучного інтелекту. І такі пропозиції у повній мірі відповідають вимогам часу та можуть значно покращити роботу митниць. Втім обмеженість фінансування таких оновлень в умовах широкомасштабного вторгнення відтерміновує час таких оновлень, роблячи їх фрагментарними.

На думку Сарани Л. А. для покращення функціонування митниць

потребен розвиток цифрових навичок працівників цих структур, що значно покращить цифровізацію митно-податкової політики [10]. Погоджуючись з позицією авторів, варто зазначити, що ефективне використання митних платежів як фіскального інструменту потребує також модернізації нормативної бази, впровадження сучасних технологій контролю та адміністрування, вдосконалення методик оцінки митної вартості, прогнозування надходжень до бюджету.

Під час кризових періодів Україні доводиться застосовувати не завжди популярні в розвинених країнах світу важелі та стимули, які дозволяють в цей час підтримувати розвиток суб'єктів підприємницької діяльності та стимулювати імпорт необхідних товарів, що як наслідок знижує обсяг митних надходжень та може негативно впливати на фінансову ситуацію в країні. Посилює вплив окреслених проблемних аспектів ще й відсутність стабільності в зовнішньоекономічній політиці України через політичну ситуацію та військові дії, що викликає труднощі у довгостроковому плануванні митних надходжень. Невизначеність щодо майбутніх торговельних угод, санкцій чи змін у митному законодавстві створюють додаткові труднощі для бізнесу та митної служби, погіршуючи прогнозованість митних надходжень.

Соколовська О. В. [3] зазначає, що в Українському законодавстві відповідним чином «не імплементовані положення міжнародних стандартів стосовно здійснення митного пост-аудиту, що ускладнює практичну реалізацію його механізмів». Наявність таких недоліків ще більше поглиблює окреслені труднощі.

Потребують наукового переосмислення та структурування і фіскальні імперативи митних платежів. У період воєнного стану їх значення істотно зростає, адже митна система виконує подвійну функцію: з одного боку – фіскальну, з іншого – регулюючу для сприяння оперативному постачанню критичного імпорту, товарів оборонного й гуманітарного призначення. Така функціональна дуальність формує нові фіскальні імперативи, які вимагають перегляду традиційних підходів до адміністрування митних платежів, балансування між фіскальною мобілізацією та економічною підтримкою.

Під фіскальними імперативами митних платежів пропонується розуміти обов'язкові державні норми, правила, принципи, що регламентують зміст і форми реалізації фіскальної політики держави у митній сфері, порядок встановлення, нарахування та сплати митних платежів і спрямовані на забезпечення стабільного надходження фінансових ресурсів до державного бюджету та підтримання фіскальної безпеки держави. Вони відображають економічну та правову необхідність митних платежів як інструменту фіскальної політики, визначаючи мінімальні стандарти та механізми контролю для запобігання ухиленню від сплати й забезпечення ефективного функціонування митної системи. А також у комплексі відображають взаємозв'язок між фіскальною, регулюючою, контрциклічною та безпековою функціями митних платежів. У цьому контексті митна політика стає детермінантою макрофінансової стійкості держави, особливо в умовах воєнних ризиків і необхідності забезпечення ресурсної спроможності сектору

безпеки й оборони. До основних фіскальних імперативів митних платежів держави в умовах воєнного стану відносяться: імператив забезпечення фіскальної стабільності, що передбачає концентрацію ресурсів у державному бюджеті з метою фінансування оборонних та гуманітарних потреб і реалізується через гнучке управління ставками ввізного мита, ПДВ на імпорт та акцизного податку, а також через механізми податкових пільг для товарів критичного імпорту; імператив фіскальної адаптивності – означає здатність митної системи швидко трансформувати процедури адміністрування під впливом кризових факторів, реалізується шляхом впровадження спрощених митних процедур, цифровізації документообігу, віддаленого митного оформлення, що мінімізує часові та фінансові втрати; імператив прозорості та цифрової відкритості передбачає побудову сучасної архітектури управління митними платежами на основі електронних сервісів, ризик-орієнтованого контролю та аналітичного моніторингу, а його реалізація сприяє зміцненню довіри між державою та бізнесом і зниженню рівня корупційних ризиків; імператив економічної безпеки полягає у забезпеченні контролю за експортно-імпортними потоками для недопущення відтоку стратегічно важливих ресурсів, нелегального переміщення товарів військового призначення та подвійного використання; імператив структурної модернізації орієнтований на поступове реформування митної системи відповідно до стандартів ЄС, що є передумовою підвищення ефективності фіскальної політики та інтеграції України у спільний митний простір Європи.

Висновки. Сучасна практика стягнення митних платежів демонструє низку проблем, що обмежують їх ефективність. Для підвищення ефективності фіскальних імперативів у воєнний період доцільно провести модернізацію нормативно-правової бази, гармонізуючи її з міжнародними стандартами та особливостями функціонування економіки в умовах війни, впровадити сучасні інформаційні системи для автоматизації митного контролю та обліку платежів, удосконалити методики визначення митної вартості та трансакцій, а також підвищити кваліфікацію працівників митних органів для оперативного реагування на порушення. Важливим є поєднання фіскальної функції з економічним стимулюванням, що дозволяє підтримувати діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, прогнозування надходжень до бюджету на основі економіко-аналітичних моделей, а також зміцнення механізмів контролю та відповідальності за порушення митних правил. Реалізація цих заходів дозволить забезпечити стабільні надходження до державного бюджету, підвищити ефективність митної політики та сприяти зміцненню економічної безпеки держави навіть у складних умовах воєнного стану.

Наявність адаптованих до викликів часу фіскальних імперативів митних платежів у воєнний період є критично важливим елементом забезпечення фінансової стабільності держави, підтримки її стратегічних економічних інтересів. Вони дозволяють державі коригувати митну політику відповідно до змін зовнішньоекономічної кон'юнктури та забезпечувати пріоритетність державних фінансових інтересів над окремими економічними вигодами суб'єктів господарювання, створюють правову і організаційну

основу для впровадження сучасних методів адміністрування митних платежів, автоматизації процесів контролю, оцінки митної вартості. Це знижує ризик втрат бюджетних ресурсів.

З огляду на зазначене митне регулювання та митна система зокрема, потребують удосконалення шляхом цифровізації митних процедур, посилення аналітичної спроможності податкових і митних органів, а також впровадження європейських стандартів прозорості та відповідальності у сфері публічних фінансів. У післявоєнний період особливо важливою є модернізація митної інфраструктури та впровадження сучасних технологій для полегшення митних процедур. Підвищення ефективності митної системи дозволить зменшити бюрократичні бар'єри та корупційні ризики, а також збільшити обсяги митних надходжень через покращення адміністративної роботи митних органів. Подальші дослідження будуть присвячені організаційно-інституційним засадам функціонування митних органів.

Список використаних джерел

1. Крисоватий А. І., Новосад І. В. Діяльність митних органів у забезпеченні митної безпеки України у сфері протидії порушенням митних правил. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2017. № 2 (58). С.66-76 URL:http://www.scientificview.umsf.in.ua/archive/2017/2_58_2017/8.pdf
2. Сластьоненко О. О. Митні платежі як важливе джерело наповнення державного бюджету. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. Вип. 15. С.127-133. DOI 10.33244/2521-1196.15.2019.127-133
3. Соколовська О. В. Міжнародні стандарти митного пост-аудиту. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. № 33/1. С.394-403. URL:<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/270715>
4. Регіональні аспекти митно-податкової політики: монографія / В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко, В. В. Карпова та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Ю. Б. Іванова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 248 с. URL: <https://surli.cc/kpfzku>
5. Мохнар І. Підвищення якості митного адміністрування як напрям покращення фінансової безпеки держави. *«Молодий вчений»*. 2022. № 10 (110). С.59-63. DOI: 10.32839/2304-5809/2022-10-110-13
6. Бороденко Т. М., Гапонюк М. А., Савченко А. І. Адміністрування митних платежів: аналіз сучасного стану та шляхи вирішення ключових викликів. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.2.77
7. Customs modernization initiatives: case studies/ editors, Luc De Wulf and José B. Sokol. Washington, D.C.: The World Bank, 2004 p. 150. URL: <https://surli.li/tkbhuy>
8. Доходи державного бюджету. Відкритий бюджет. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget>
9. Ніколайчук О. Цифровізація як ключовий тренд євроінтеграції української митниці. Укрінформ. 14 листопада 2023. URL: <https://surli.li/cqepiz>
10. Сарана Л. А. Вплив цифровізації на митну та податкову політику України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 14. DOI: 10.54929/2786-5738-2024-14-08-02

References

1. Krysovatyi A. I. & Novosad I. V. (2017). Diialnist mytnykh orhaniv u zabezpechenni mytnoi bezpeky Ukrainy u sferi protydii porushenniam mytnykh pravyl

---

[Activities of customs authorities in ensuring customs security of Ukraine in the field of countering violations of customs rules]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia - Scientific view: economics and management* 2017. 2 (58). S.66-76 URL:http://www.scientificview.umsf.in.ua/archive/2017/2_58_2017/8.pdf [in Ukrainian].

2. Slastonenko O. O. (2019). Mytni platezhi yak vazhlyve dzherelo napovnennia derzhavnogo biudzhetu [Customs payments as an important source of replenishment of the state budget]. *Mizhnarodnyi yurydychnyi visnyk: aktualni problemy suchasnosti (teoriia ta praktyka) - International Legal Bulletin: Current Problems of Modernity (Theory and Practice)*. 2019. 15. S.127-133. DOI 10.33244/2521-1196.15.2019.127-133 [in Ukrainian].

3. Sokolovska O. V. (2017). Mizhnarodni standarty mytnoho post-audytu [International standards of customs post-audit.]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu - Economic Bulletin of the University*. 2017. Vypusk 33/1. S.394-403. URL:<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/270715> [in Ukrainian].

4. Rehionalni aspekty mytno-podatkovoi polityky [Elektronnyi resurs] : monohrafiia / V. F. Tyshchenko, O. Ye. Naidenko, V. V. Karpova ta in. ; za zah. red. d-ra ekon. nauk, profesora Yu. B. Ivanova. [Regional aspects of customs and tax policy [Electronic resource]: monograph / V. F. Tyshchenko, O. E. Naidenko, V. V. Karpova and others. ; under the general editorship of Dr. Econ. Sciences, Professor Yu. B. Ivanov] Kharkiv : KhNEU im. S. Kuznetsia, 2020. 248 s. URL: <https://surli.cc/kpfzku> [in Ukrainian].

5. Mokhnar I. (2022). Pidvyshchennia yakosti mytnoho administruvannia yak napriam pokrashchennia finansovoi bezpeky derzhavy [Improving the quality of customs administration as a direction for improving the financial security of the state.]. *«Molodyi vchenyi» - "Young Scientist"*. 2022. 10 (110). S.59-63. DOI: 10.32839/2304-5809/2022-10-110-13 [in Ukrainian].

6. Borodenko T. M. & Haponiuk M. A. & Savchenko A. I. (2024). Administruvannia mytnykh platezhiv: analiz suchasnoho stanu ta shliakhy vyrishennia kliuchovykh vyklykiv [Customs payments administration: analysis of the current state and ways to solve key challenges]. *Efektivna ekonomika - Effective economy*. 2024. 2. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.2.77 [in Ukrainian].

7. Customs modernization initiatives: case studies/ editors, Luc De Wulf and José B. Sokol. Washington, D.C.: The World Bank, 2004 p. 150. URL: <https://surl.li/tkbhuy>

8. Ofitsiini dani pro nadkhodzhennia mytnykh platezhiv. Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy [Official data on customs payments. State Customs Service of Ukraine]. URL: <https://customs.gov.ua> [in Ukrainian].

9. Nikolaichuk O. (2023). Tsyfrovizatsiia yak kliuchovy trend yevrointehratsii ukrainskoi mytnytsi [Digitalization as a key trend of European integration of Ukrainian customs.]. *Ukrinform*. 14 lystopada 2023. URL: <https://surl.li/cqepiz> [in Ukrainian].

10. Sarana L. A. (2024). Vplyv tsyfrovizatsii na mytnu ta podatkovu polityku Ukrainy [The impact of digitalization on the customs and tax policy of Ukraine.]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia - Problems of modern transformations. Series: economics and management*. 2024. 14. DOI: 10.54929/2786-5738-2024-14-08-02 [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Слатвінська М. О., Мірошніченко М. І. Митні платежі як фіскальні інструменти держави. *Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць*. 2024. № 3–4. С. 129 – 140. DOI: 10.31767/nasoa.3-4-2024.12

Link to the article:

Slatvinska, M., Mirosnichenko, M. (2024) Mytni platezhi yak fiskalni instrumenty derzhavy [Customs Payments as Fiscal Instruments of the State]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*, 3–4. 129 – 140. DOI: 10.31767/nasoa.3-4-2024.12